

van ca. 12 maanden is net te kort voor een volledige ontwikkeling van allerlei zeedieren. Wanneer echter bepaalde substraten langer in zee vertoeven, dan kunnen zich hierop zeer weelderige vege-

taties ontwikkelen met vele interessante zeediertjes. Helaas komt dit betrekkelijk weinig voor, zodat we ons doorgaans tevreden moeten stellen met niet volledig uitgegroeide exemplaren.

De Witvlakvlinder, *Orgyia antiqua* L.

B. J. J. R. WALRECHT.

Snuffelend tussen oude opnamen vond ik er een van de Witvlakvlinder, genomen op 17 oktober 1936. Dat is wel heel lang geleden, vrij kort na mijn verhuizing van Brabant naar Zeeland en dus in de tijd, toen al de Zeeuwse rijkdommen voor mij nog vreemd waren.

Het lijkt misschien wel eigenaardig, dat de Witvlakvlinder een vreemde verschijning was voor mij, als toen reeds doorgewinterd natuurliefhebber. Immers is volgens Warnecke-Lucas deze vlinder overal algemeen. Zoveel te bedroevender het feit, dat ik noch vóór 1936, noch daarna in de gelegenheid ben geweest een opname van een wijfje van de Witvlakvlinder bij de door haar verlaten cocon te maken.

Aan de andere kant bestaat de mogelijkheid, dat het vele lezers van *De Levende Natuur* vergaan is als mij en de vlinder dus wel algemeen is, maar het waarnemen ervan in de positie van het leggen van de eieren lang niet ieder is beschoren. Het lijkt mij daarom niet ongepast deze foto te publiceren.

Slechts enkele dagen vóór de opname gemaakt werd, trok het mijn aandacht, dat zich in een der voegen van de zijgevel van mijn woning te Biezelinghe een spinsel bevond, dat een aantal witte vlekjes vertoonde. Kort daarna zag ik een „dikke

spin” bij het spinsel zitten en een paar eitjes tussen die „spin” en het spinsel, dat ik voor de cocon van een verpopte rups had gehouden. Dezelfde dag had ik een klein bruin vlindertje gevangen, dat de bijkeuken was binnengevlogen en dat ik als een mannetje van de Witvlakvlinder had gedetermineerd. Pas bij het bekijken van de eitjes van wat dichterbij had de juiste gedachtencombinatie plaats en begreep ik met het vleugellose wijfje van deze vlinder te doen te hebben.

Toen ik vlug mijn toestel had gehaald, bevond het wijfje zich iets verder van de cocon en nam ze de stand in, waarin ze haar eieren legt. Ik was zo gelukkig (zonder voorzetlens) de vlinder in deze stand nog zo scherp te fotograferen, dat een flinke vergroting mogelijk was.

Nu had ik toen slechts het vlinderboek van Eckstein om de gegevens na te gaan. Deze auteur vertelt vrij veel over de vlinders en geeft o.m. zowel voor mannetje als wijfje de tijden aan die verlopen tussen het uitkomen van het ei en het uitkomen van de vlinder, met de opmerking, dat deze tijden gelden voor „das atlantische Küstenklima”. Voor Duitsland duurt de periode 10 dagen *korter*. Voor deze twee gebieden zijn de tijden: ♂ 38/48 dagen rups, 19/20 dagen pop; totaal 57/68 dagen. ♀ 48/57 dagen rups, 12/13

dagen pop; totaal 60/70 dagen. Verder vertelt hij, dat de vliegtijd juni-september is, en ook zegt hij, dat de rupsen in juni-juli zijn te vinden op een groot aantal bomen en dat de soort als ei overwintert. In Noord-Duitsland is slechts één generatie per jaar, in Zuid-Duitsland kan het tot 3 generaties komen. Thans heb ik het modernere boekje van Warnecke-Lucas, „Onze vlinders“, waarin vliegtijden worden opgegeven van april tot... november! met de opmerking, dat het hier misschien om één generatie gaat, maar mogelijk om meer, een mooi probleem ter oplossing. Bovendien wordt bij het overwinteren van het ei ook een vraagteken geplaatst (al-tijd?).

Daarnaast betrappen we echter de auteurs op een kleine onjuistheid, die in Eckstein niet voorkomt. Deze zegt: „Eier oft auf dem Kokon“, terwijl Warnecke-Lucas veel uitvoeriger, maar kennelijk onvollediger, zeggen: „het vormloze, dikke wijfje blijft praktisch onbeweeglijk op de grote, grauwe cocon der pop zitten en legt er ook de eieren op“. De foto laat niet alleen zien, dat de eieren vóór de uitgang van de cocon zijn geplaatst, maar dat zich minstens twee eieren onder het lichaam van het wijfje in de voeg bevinden. Ze moet zich dus zelfs meer dan eens gekeerd hebben.

Eckstein is dus nauwkeuriger op dit punt en hij vermeldt ook de ingesponnen rupsenharen, die op de foto duidelijk uitkomen als halvemaanvormige vlekjes. Als nu de voorbeelden van Eckstein ook maar heel

ruw van schatting zijn, moet de eitoestand van de éne generatie per jaar toch wel verschrikkelijk lang geduurd hebben, want zelfs al stellen we de gehele ontwikkeling van onze wijfjesvlinder op 3 maanden in plaats van op 70 dagen, dan nog heeft het ei, waaruit onze vlinder is ontstaan, van (zeg: dezelfde datum) 17 oktober tot 17 juli moeten wachten om uit te komen. En dit terwijl er al mannetjes vliegen (kunnen) in april!

Zo gezien kan een foto op 17 oktober genomen misschien ook nog van dienst zijn bij de oplossing van dit probleem. Ik laat die oplossing graag aan de bevoegde vlinderkenners over.

Als merkwaardige coïncidentie vermeld ik nog, dat ik dit jaar op 17 oktober (de datum van de foto) twee mannetjes van de Witvlakvlinder bij mijn school zag vliegen.

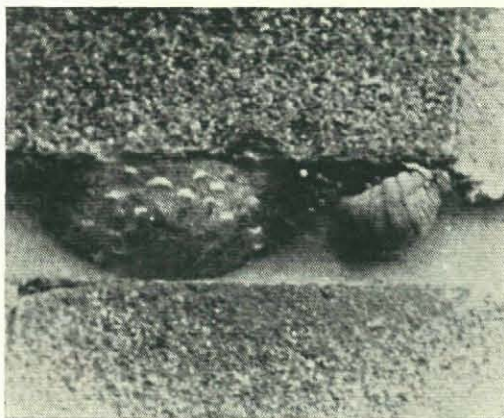

Fig. 1. *Wijfje van de Witvlakvlinder in legstand bij haar cocon. Biezelingse, 17 oktober 1936.*

